ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 3ης Μαρτίου 2011 *

Στην υπόθεση C-134/10,

με αντικείμενο προσφυγή λόγω παραβάσεως του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, η οποία ασκήθηκε στις 15 Μαρτίου 2010,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους A. Nijenhuis και C. Vrignon, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Βασιλείου του Βελγίου, εκπροσωπούμενου από την M. Jacobs και τον T. Materne,

καθού,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, πρόεδρο τμήματος, R. Silva de Lapuerta, Γ. Αρέστη (εισηγητή), J. Malenovský και T. von Danwitz, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Cruz Villalón
γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με το δικόγραφο της προσφυγής της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι, παραλείποντας να μεταφέρει ορθώς στην εσωτερική έννομη τάξη το άρθρο 31 της οδηγίας 2002/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την καθολική υπηρεσία) (ΕΕ L 108, σ. 51), το Βασίλειο του Βελγίου παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την ως άνω οδηγία και από το άρθρο 56 ΣΛΕΕ.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

2 Σύμφωνα με την 43η αιτιολογική σκέψη της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία:

«Επί του παρόντος, τα κράτη μέλη επιβάλλουν ορισμένες υποχρεώσεις "μεταφοράς σήματος" σε δίκτυα για τη διάδοση στο κοινό ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών εκπομπών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να καθορίζουν αναλογικές υποχρεώσεις σε επιχειρήσεις που ευρίσκονται στη δικαιοδοσία τους, για την εξυπηρέτηση θεμιτών στόχων δημόσιας πολιτικής· οι εν λόγω υποχρεώσεις θα πρέπει όμως να επιβάλλονται μόνον όπου είναι απαραίτητο για την κάλυψη στόχων δημόσιου συμφέροντος, σαφώς καθορισμένων από τα κράτη μέλη σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, ενώ θα πρέπει να είναι αναλογικές και διαφανείς και να υπόκεινται σε περιοδική επανεξέταση. Οι υποχρεώσεις "μεταφοράς σήματος" τις οποίες επιβάλλουν τα κράτη μέλη, θα πρέπει να είναι εύλογες, δηλαδή θα πρέπει να είναι αναλογικές και διαφανείς, βάσει σαφώς καθορισμένων στόχων δημοσίου συμφέροντος, και θα μπορούσαν, ανάλογα με την περίπτωση, να συνεπάγονται την πρόβλεψη ανάλογης αποζημίωσης. Ανάμεσα σε τέτοιες υποχρεώσεις "μεταφοράς σήματος" μπορεί να περιλαμβάνεται και η υποχρέωση παροχής υπηρεσιών μετάδοσης ειδικά σχεδιασμένων για να διευκολύνουν την πρόσβαση των χρηστών με ειδικές ανάγκες».

3 Το άρθρο 31 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία προβλέπει:

«1. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν εύλογες υποχρεώσεις "μεταφοράς σήματος" για τη μετάδοση συγκεκριμένων ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών διαύλων και υπηρεσιών σε επιχειρήσεις υπό τη δικαιοδοσία τους, οι οποίες παρέχουν δίκτυα

ηλεκτρονικών επικοινωνιών που χρησιμοποιούνται για τη διάδοση ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών εκπομπών στο κοινό, όταν σημαντικός αριθμός τελικών χρηστών των δικτύων αυτών τα χρησιμοποιεί ως το κύριο μέσο λήψης ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών. Οι υποχρεώσεις αυτές επιβάλλονται μόνον όταν απαιτείται για την επίτευξη σαφώς καθορισμένων στόχων δημοσίου συμφέροντος και είναι αναλογικές και διαφανείς. Οι υποχρεώσεις αυτές αναθεωρούνται τακτικά.

2. Ούτε η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου ούτε η παράγραφος 2 του άρθρου 3 της οδηγίας 2002/19/ΕΚ [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες καθώς και με τη διασύνδεσή τους (οδηγία για την "πρόσβαση") (ΕΕ L 108, σ. 7)] προδικάζουν τη δυνατότητα των κρατών μελών, να καθορίζουν τυχόν κατάλληλη αποζημίωση για τα μέτρα που λαμβάνονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι, σε παρόμοιες περιστάσεις, δεν γίνεται διάκριση κατά την αντιμετώπιση επιχειρήσεων που παρέχουν δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Εφόσον προβλέπεται αμοιβή, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι αυτή εφαρμόζεται με ανάλογο και διαφανή τρόπο.»

Η εθνική νομοθεσία

4 Το άρθρο 13 του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995 σχετικά με τα δίκτυα μεταδόσεως ραδιοφωνικών εκπομπών και την άσκηση της δραστηριότητας ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως στη δίγλωσση Περιφέρεια των Βρυξελλών-Πρωτευούσης (*Moniteur belge* της 22ας Φεβρουαρίου 1996, σ. 3797), όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο της

16ης Μαρτίου 2007 (*Moniteur belge* της 5ης Απριλίου 2007, σ. 19229, στο εξής: νόμος της 30ής Μαρτίου 1995), ορίζει:

«Ο φορέας εκμεταλλεύσεως οφείλει, προκειμένου να διασφαλισθεί η πολυφωνία και η πολιτιστική ποικιλομορφία, να αναμεταδίδει απευθείας και στο σύνολό τους, τα ακόλουθα τηλεοπτικά προγράμματα:

— τηλεοπτικά προγράμματα τα οποία μεταδίδουν οι υπαγόμενοι στη Γαλλική Κοινότητα και στη Φλαμανδική Κοινότητα κρατικοί ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί·

— τηλεοπτικά προγράμματα τα οποία μεταδίδουν άλλοι υπαγόμενοι στη Γαλλική ή στη Φλαμανδική Κοινότητα ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί, τα οποία ορίζονται με βασιλικό διάταγμα κατόπιν προτάσεως του Υπουργικού Συμβουλίου·

— τηλεοπτικά προγράμματα τα οποία μεταδίδει ο υπαγόμενος στη Γερμανόφωνη Κοινότητα κρατικός ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός και ορίζονται με βασιλικό διάταγμα κατόπιν προτάσεως του Υπουργικού Συμβουλίου. Ο αρμόδιος κατά τον παρόντα νόμο υπουργός ορίζει, έπειτα από γνώμη του Ινστιτούτου, τον τρόπο μεταδόσεως (ενδεχομένως, μέσω κοινής συχνότητας)

— απευθυνόμενα στην περιφέρεια των Βρυξελλών τηλεοπτικά προγράμματα τα οποία μεταδίδουν οι υπαγόμενοι στη Γαλλική και στη Φλαμανδική Κοινότητα τοπικοί ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί, ανάλογα με την περιοχή μεταδόσεως.

Η αναγκαιότητα των αναφερομένων στο προηγούμενο εδάφιο υποχρεώσεων εξετάζεται περιοδικώς από το Ινστιτούτο. Εφόσον το Ινστιτούτο εκτιμά ότι η διατήρηση των υποχρεώσεων αυτών δεν είναι πλέον αναγκαία, το αναφέρει σαφώς στην ετήσια έκθεση του άρθρου 34 του νόμου της 17ης Ιανουαρίου 2003 περί του καθεστώτος του ρυθμιστή των τομέων των βελγικών ταχυδρομείων και τηλεπικοινωνιών.

Ο υπουργός μπορεί, έπειτα από γνώμη του Ινστιτούτου, να προβλέψει την απαλλαγή φορέα εκμεταλλεύσεως από [τις υποχρεώσεις] του παρόντος άρθρου.

Ο φορέας εκμεταλλεύσεως που επιθυμεί να τύχει της απαλλαγής αυτής υποβάλλει αιτιολογημένη αίτηση στο Ινστιτούτο, με την οποία τεκμηριώνει την ύπαρξη τουλάχιστον ενός εκ των ακόλουθων στοιχείων:

α) συντρέχει τεχνική αδυναμία στο πρόσωπο του φορέα εκμεταλλεύσεως·

β) δεν υπάρχει επαρκής αριθμός τελικών χρηστών του χρησιμοποιούμενου ως κύριου μέσου για λήψη τηλεοπτικών προγραμμάτων δικτύου, με αποτέλεσμα οι αναγκαίες επενδύσεις προκειμένου να εξαλειφθεί η τεχνική αδυναμία να είναι δυσανάλογες.

Το Ινστιτούτο διαβιβάζει τη γνώμη του στον υπουργό το αργότερο εντός έξι εβδομάδων από την υποβολή της εν λόγω αιτήσεως. Η προθεσμία αυτή αναστέλλεται εάν το Ινστιτούτο εκτιμήσει ότι απαιτούνται συμπληρωματικά στοιχεία εκ μέρους του αιτούντος.

Αν το Ινστιτούτο δεν διαβιβάσει στον υπουργό τη γνώμη του εντός της ταχθείσας προθεσμίας, τεκμαίρεται ότι γνωμοδότησε θετικά.»

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

5 Στις 28 Απριλίου 2006, η Επιτροπή απέστειλε στο Βασίλειο του Βελγίου έγγραφο οχλήσεως με το οποίο εξέφραζε τις αμφιβολίες της ως προς τη συμμόρφωση του άρθρου 13 του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995, υπό την αρχική του μορφή, προς το άρθρο 31, παράγραφος 1, της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία, όπως επίσης και προς το άρθρο 49 ΕΚ.

6 Με έγγραφο της 5ης Οκτωβρίου 2006, το Βασίλειο του Βελγίου, αφού αμφισβήτησε τις αιτιάσεις της Επιτροπής, την ενημέρωσε ότι επρόκειτο σύντομα να αναθεωρηθεί το σχετικό με την υποχρέωση μεταφοράς σήματος καθεστώς όσον αφορά την Περιφέρεια των Βρυξελλών-Πρωτευούσης.

7 Κατόπιν της κοινοποιήσεως από τις βελγικές αρχές των τροποποιήσεων του άρθρου 13 του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995 με τον νόμο της 16ης Μαρτίου 2007, η Επιτροπή, με συμπληρωματικό έγγραφο οχλήσεως της 27ης Ιουνίου 2007, εξέφρασε εκ νέου τις αμφιβολίες της ως προς τη συμμόρφωση των νέων διατάξεων προς το άρθρο 31, παράγραφος 1, της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία, όπως και προς το άρθρο 49 ΕΚ. Η Επιτροπή κάλεσε το Βασίλειο του Βελγίου να καταθέσει τις παρατηρήσεις του εντός διμήνου από της παραλαβής του εν λόγω εγγράφου.

8 Με έγγραφο της 1ης Αυγούστου 2007, το Βασίλειο του Βελγίου ζήτησε συμπληρωματική παράταση ανακοινώνοντας την πρόθεσή του να δώσει τη δέουσα συνέχεια συμμορφούμενο προς το έγγραφο οχλήσεως, εν ανάγκη προσαρμόζοντας το κανονιστικό πλαίσιο. Πάντως, επισήμανε στην Επιτροπή τις εσωτερικές δυσχέρειες από συνταγματικής απόψεως. Η Επιτροπή παρέτεινε την προθεσμία απαντήσεως έως τις 29 Οκτωβρίου 2007. Νέα αίτηση περί παρατάσεως της προθεσμίας, υποβληθείσα στην Επιτροπή στις 26 Οκτωβρίου 2007, όπου έγινε επίκληση των ίδιων επιχειρημάτων, απορρίφθηκε από την Επιτροπή.

9 Με έγγραφο της 8ης Μαΐου 2008, η Επιτροπή εξέδωσε αιτιολογημένη γνώμη με την οποία κάλεσε το Βασίλειο του Βελγίου να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για τη συμμόρφωσή του προς την ανωτέρω αιτιολογημένη γνώμη εντός διμήνου από της παραλαβής της.

10 Το Βασίλειο του Βελγίου απάντησε με έγγραφο της 4ης Ιουλίου 2008, όπου υποστήριξε ότι η νέα νομοθεσία ήταν σύμφωνη προς το κοινοτικό δίκαιο.

11 Με συμπληρωματική αιτιολογημένη γνώμη της 1ης Δεκεμβρίου 2008, η Επιτροπή, στηριζόμενη στην απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2007, C-250/06, United Pan-Europe Communications Belgium κ.λπ. (Συλλογή 2007, σ. I-11135), επανέλαβε τη διαπίστωσή της ότι η βελγική νομοθεσία δεν πληρούσε τις απαιτήσεις διαφάνειας και μη εισαγωγής διακρίσεων που μνημονεύονται στην απόφαση αυτή.

12 Με έγγραφο της 16ης Ιανουαρίου 2009, το Βασίλειο του Βελγίου απάντησε στη συμπληρωματική αιτιολογημένη γνώμη υποστηρίζοντας ότι, κατόπιν της ακυρώσεως από το Συμβούλιο της Επικρατείας (Βέλγιο) των υπουργικών αποφάσεων περί ορισμού των τηλεοπτικών σταθμών με υποχρέωση μεταφοράς σήματος, κανένας ιδιωτικός ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός δεν υπαγόταν στο καθεστώς επωφελούμενου από τέτοια υποχρέωση και, ως εκ τούτου, το εν λόγω κράτος μέλος είχε συμμορφωθεί προς το άρθρο 31, παράγραφος 1, της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία.

13 Η Επιτροπή δεν πείσθηκε από την απάντηση του Βασιλείου του Βελγίου και άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

Επί της προσφυγής

Επί του παραδεκτού

Επιχειρήματα των διαδίκων

14 Το Βασίλειο του Βελγίου ζητεί την απόρριψη της προσφυγής ως απαράδεκτης για τρεις λόγους.

15 Κατ' αρχάς, το άρθρο 31, παράγραφος 1, της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία προβλέπει απλώς δυνατότητα των κρατών μελών να επιβάλλουν υποχρεώσεις μεταφοράς σήματος. Επομένως, δεδομένου ότι το άρθρο 258 ΣΛΕΕ αφορά αποκλειστικώς παράβαση υποχρεώσεως, δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου αυτού ώστε να κινηθεί η διαδικασία για τη διαπίστωση παραβάσεως ενώπιον του Δικαστηρίου.

16 Περαιτέρω, η υπό κρίση προσφυγή είναι όλως υποθετική. Συγκεκριμένα, οι εθνικές διατάξεις στις οποίες αναφέρεται η Επιτροπή δεν μπορούν να στοιχειοθετήσουν παράβαση καθόσον το Βασίλειο του Βελγίου δεν τις έχει πράγματι εφαρμόσει. Κατά την άποψη αυτού του κράτους μέλους, δεν έχει γίνει χρήση της διαδικασίας καθορισμού των τηλεοπτικών εκείνων σταθμών που επωφελούνται από υποχρέωση μεταφοράς σήματος.

17 Τέλος, το Βασίλειο του Βελγίου υποστηρίζει ότι η τρίτη αιτίαση της Επιτροπής με την προσφυγή της, κατά την οποία το κράτος μέλος αυτό δεν περιόρισε την υποχρέωση μεταφοράς σήματος στους φορείς εκμεταλλεύσεως των δικτύων στα οποία είναι συνδρομητής σημαντικός αριθμός τελικών χρηστών, προβλήθηκε για πρώτη φορά με το εισαγωγικό δικόγραφο. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει ομοιότητα ισχυρισμών κατά

την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία και κατά την ένδικη διαδικασία, γεγονός που του στέρησε τη δυνατότητα να αμυνθεί.

18 Η Επιτροπή αντιτείνει ότι το γεγονός και μόνον ότι το Βασίλειο του Βελγίου μετέφερε στην εσωτερική έννομη τάξη τις διατάξεις του άρθρου 31, παράγραφος 1, της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία, αποκλείει το επιχείρημα κατά το οποίο η διάταξη αυτή προβλέπει απλώς δυνατότητα και όχι υποχρέωση των κρατών μελών. Επιπλέον, ως προς το επιχείρημα ότι η υπό κρίση προσφυγή είναι όλως υποθετική, το γεγονός ότι ο νόμος για τη μεταφορά της διατάξεως αυτής παραμένει ανεφάρμοστος δεν αρκεί ώστε να τον καταστήσει σύμφωνο προς το δίκαιο της Ένωσης.

19 Ως προς το ότι δεν υπάρχει ομοιότητα των ισχυρισμών που προβάλλονται στο έγγραφο οχλήσεως, στην αιτιολογημένη γνώμη και στο δικόγραφο της προσφυγής, η Επιτροπή επισημαίνει ότι τέτοιου είδους ένσταση απαραδέκτου προβάλλεται μόνο έναντι της οικείας αιτιάσεως και όχι έναντι της προσφυγής στο σύνολό της. Σε κάθε περίπτωση, η αιτίαση αυτή είχε ήδη προβληθεί υπό την ίδια διατύπωση με το συμπληρωματικό έγγραφο οχλήσεως, την αιτιολογημένη γνώμη και τη συμπληρωματική αιτιολογημένη γνώμη, η δε τροποποίηση της επικεφαλίδας της απηχεί τον περιορισμό του αντικειμένου της εν λόγω αιτιάσεως, ο οποίος είναι επιτρεπτός κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, όσον αφορά την παραίτηση από ένα εκ των δύο σκελών της.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

20 Επιβάλλεται η υπόμνηση ότι η Επιτροπή προσάπτει στο Βασίλειο του Βελγίου ότι παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία για την καθολική υπηρεσία, λόγω μη ορθής μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη του άρθρου 31 αυτής.

21 Όπως αναφέρει το Βασίλειο του Βελγίου, το εν λόγω άρθρο 31 προβλέπει απλώς δυνατότητα των κρατών μελών να θεσπίζουν νομοθεσία για την επιβολή υποχρεώσεων μεταφοράς σήματος σε ορισμένους τηλεοπτικούς σταθμούς. Πάντως, εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι η βελγική νομοθεσία, και ειδικότερα το άρθρο 13, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995, προβλέπει τον καθορισμό ορισμένων σταθμών που μπορούν να επωφεληθούν υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος. Έτσι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει, το Βασίλειο του Βελγίου αξιοποίησε αυτή τη δυνατότητα καθώς θέσπισε νομοθεσία μεταφέρουσα το άρθρο 31 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία στην εσωτερική του έννομη τάξη. Οι προβαλλόμενες από την Επιτροπή αιτιάσεις αφορούν, ειδικότερα, το ζήτημα αν αυτή η μεταφορά εκ μέρους του Βασιλείου του Βελγίου είναι σύμφωνη προς το δίκαιο της Ένωσης.

22 Ως προς το επιχείρημα ότι η υπό κρίση προσφυγή είναι όλως υποθετική, καθόσον το Βασίλειο του Βελγίου δεν έχει εφαρμόσει πράγματι το άρθρο 13, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995, διότι κανένας σταθμός δεν υπόκειται σε υποχρέωση μεταφοράς σήματος έως σήμερα, αρκεί η διαπίστωση ότι το γεγονός αυτό δεν καθιστά την εν λόγω διάταξη σύμφωνη προς το δίκαιο της Ένωσης.

23 Όσον αφορά το ότι δεν προβλήθηκαν οι ίδιοι ισχυρισμοί κατά την προ της ασκήσεως την προσφυγή διαδικασία και με το δικόγραφο της προσφυγής, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή πράγματι τροποποίησε την επικεφαλίδα της τρίτης αιτιάσεώς της και παραιτήθηκε από ένα εκ των δύο σκελών αυτής.

24 Πάντως, αφενός, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι είναι δυνατόν να περιοριστεί το αντικείμενο της διαφοράς κατά την ένδικη διαδικασία (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 18ης Μαΐου 2006, C-221/04, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλογή 2006, σ. I-4515, σκέψη 33, και της 14ης Ιουνίου 2007, C-148/05, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, σκέψη 35).

25 Αφετέρου, δεν αμφισβητείται ότι το σκέλος της τρίτης αιτιάσεως το οποίο διατηρήθηκε στο δικόγραφο της προσφυγής περιλαμβάνεται τόσο στο συμπληρωματικό έγγραφο οχλήσεως όσο και στην αιτιολογημένη γνώμη και στη συμπληρωματική αιτιολογημένη γνώμη. Επομένως, το Βασίλειο του Βελγίου δεν μπορεί βασίμως να ισχυρίζεται ότι η εν λόγω αιτίαση προβάλλεται για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου και ότι δεν μπόρεσε να προβάλει λυσιτελώς τους συναφείς αμυντικούς ισχυρισμούς του.

26 Κατά συνέπεια, από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι η υπό κρίση προσφυγή πρέπει να κριθεί παραδεκτή.

Επί της ουσίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

27 Προς στήριξη της προσφυγής της, η Επιτροπή προβάλλει τρεις αιτιάσεις.

28 Η πρώτη αιτίαση αφορά την απουσία σκοπών γενικού συμφέροντος σαφώς προσδιορισμένων στην επίμαχη εθνική νομοθεσία. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η νομοθεσία αυτή αναφέρεται στους σκοπούς γενικού συμφέροντος με ιδιαίτερα αόριστη και γενική διατύπωση και ότι τα συγκεκριμένα κριτήρια βάσει των οποίων οι εθνικές αρχές επιλέγουν τους τηλεοπτικούς σταθμούς που επωφελούνται υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος δεν προσδιορίζονται ούτε στην εν λόγω νομοθεσία ούτε στα προπαρασκευαστικά κείμενα αυτής.

29 Ειδικότερα, μόνο η αιτιολογική έκθεση της επίμαχης εθνικής νομοθεσία επισημαίνει ότι, κατά την κατάρτιση του καταλόγου των τηλεοπτικών σταθμών που επωφελούνται υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος, πρέπει να προσδιορίζεται επακριβώς ο επιδιωκόμενος με τη ρύθμιση αυτή σκοπός γενικού συμφέροντος. Η Επιτροπή, όμως, υπενθυμίζει ότι, κατόπιν της αποφάσεως United Pan-Europe Communications Belgium κ.λπ., ανωτέρω, με την οποία εξετάσθηκε ειδικότερα αν αντιβαίνει στο άρθρο 56 ΣΛΕΕ το άρθρο 13 του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995, υπό την αρχική του μορφή, η υπουργική απόφαση της 17ης Ιανουαρίου 2001 περί καθορισμού των τηλεοπτικών σταθμών που επωφελούνται υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος ακυρώθηκε με απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας της 14ης Ιουλίου 2008, με το σκεπτικό, μεταξύ άλλων, ότι τα κριτήρια που εξετάζουν οι εθνικές αρχές δεν ήταν εκ των προτέρων γνωστά.

30 Με τη δεύτερη αιτίαση, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η διαδικασία υπαγωγής στο καθεστώς του επωφελούμενου υποχρεώσεως μεταφορά σήματος, κατά το άρθρο 13, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995, δεν τηρεί την αρχή της διαφάνειας.

31 Κατ' αρχάς, το Βασίλειο του Βελγίου δεν προσκόμισε πρόσθετα στοιχεία πέραν εκείνων που αφορούσαν την έκδοση της υπουργικής αποφάσεως της 17ης Ιανουαρίου 2001. Έτσι, ελλείψει αντικειμενικών κριτηρίων που να διασφαλίζουν στοιχειώδη διαφάνεια και ασφάλεια δικαίου, οι δημόσιες αρχές διαθέτουν ιδιαίτερα ευρεία διακριτική ευχέρεια, η οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί καταχρηστικώς.

32 Ακολούθως, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η αδιαφάνεια ενισχύεται από το γεγονός ότι η υποχρέωση μεταφοράς σήματος αφορά προφανώς ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς και, ως εκ τούτου, γενικώς όλους τους τηλεοπτικούς σταθμούς που μεταφέρουν σήμα και όχι ατομικώς οριζόμενους σταθμούς λόγω του περιεχομένου του τηλεοπτικού τους προγράμματος. Στηριζόμενη στην προπαρατεθείσα απόφαση United Pan-Europe Communications Belgium κ.λπ., η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο όρος «συγκεκριμένος», ο οποίος μνημονεύεται στο άρθρο 31, παράγραφος 1, της οδηγίας για

την καθολική υπηρεσία, έχει την έννοια ότι η υπαγωγή στο καθεστώς του επωφελούμενου υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος πρέπει να περιορίζεται αυστηρά στους τηλεοπτικούς σταθμούς των οποίων το γενικό περιεχόμενο των προγραμμάτων είναι πρόσφορο για την επίτευξη του προτεινόμενου σκοπού γενικού συμφέροντος.

33 Τέλος, από την εν λόγω απόφαση προκύπτει ότι τα κριτήρια βάσει των οποίων γίνεται η υπαγωγή στο καθεστώς του επωφελούμενου υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος δεν πρέπει να ενέχουν διακρίσεις και ότι η υπαγωγή στο καθεστώς αυτό δεν μπορεί να εξαρτάται από την εγκατάσταση στην ημεδαπή. Κατά την επίμαχη, όμως, νομοθεσία, η υποχρέωση μεταφοράς σήματος αφορά μόνο τα μεταδιδόμενα προγράμματα από τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς της Γαλλικής ή Φλαμανδικής Κοινότητας. Έτσι, η Επιτροπή εκτιμά ότι ο αποκλεισμός των οργανισμών που είναι εγκατεστημένοι στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, χωρίς ειδική αιτιολόγηση, είναι όχι μόνον αντίθετος προς το άρθρο 56 ΣΛΕΕ λόγω του περιοριστικού και εισάγοντα δυσμενείς διακρίσεις χαρακτήρα του, αλλά και αδιαφανής, για δε τον λόγο αυτό αντιβαίνει στο άρθρο 31 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία.

34 Με την τρίτη αιτίαση, η Επιτροπή προβάλλει υπέρβαση των ορίων του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 31 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία. Συγκεκριμένα, από το άρθρο 13 του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995 προκύπτει ότι, αντιθέτως προς τις διατάξεις της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία, ο φορέας εκμεταλλεύσεως δικτύου, το οποίο χρησιμοποιείται από μη σημαντικό αριθμό χρηστών ως κύριο μέσο λήψεως ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών, υπόκειται κατ' αρχήν σε υποχρέωση μεταφοράς σήματος, εκτός αν ενδεχομένως απαλλαγεί με υπουργική απόφαση.

35 Το Βασίλειο του Βελγίου αμφισβητεί την προσαπτόμενη παράβαση.

36 Το εν λόγω κράτος μέλος υποστηρίζει ότι το προβλεπόμενο στη νομοθεσία σύστημα υπαγωγής στο καθεστώς του επωφελούμενου υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος είναι σύμφωνο προς την αρχή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, το καθεστώς αυτό εφαρμόζεται μόνο σε βελγικούς ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, εγκατεστημένους στη δίγλωσση Περιφέρεια των Βρυξελλών-Πρωτευούσης και όχι στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς που είναι εγκατεστημένοι σε άλλα κράτη μέλη.

37 Το εν λόγω καθεστώς δεν συνιστά πλεονέκτημα χορηγούμενο στους ημεδαπούς ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς εις βάρος των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών που είναι εγκατεστημένοι σε άλλα κράτη μέλη, δεδομένου ότι παρέχεται έναντι σημαντικών υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν οι οικείοι ημεδαποί ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί έναντι των βελγικών κοινοτήτων. Επιπλέον, κατά την άποψη του Βασιλείου του Βελγίου, οι εγκατεστημένοι σε άλλα κράτη μέλη ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί, αφενός, δεν αιτούνται την υπαγωγή στο καθεστώς υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος στην Περιφέρεια των Βρυξελλών διότι οι τηλεθεατές των Βρυξελλών δεν αποτελούν το στοχευμένο κοινό τους και, αφετέρου, φέρουν την υποχρέωση αυτή στο κράτος μέλος εγκαταστάσεώς τους, ενώ απολαύουν και την ελευθερία μεταδόσεως στην Περιφέρεια των Βρυξελλών, σύμφωνα με το άρθρο 14 του νόμου τη 30ής Μαρτίου 1995. Οι εν λόγω ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί έχουν, εξάλλου, στη διάθεσή τους και άλλα τεχνικά μέσα για την αναμετάδοση των προγραμμάτων τους.

38 Το Βασίλειο του Βελγίου υποστηρίζει ότι, εν πάση περιπτώσει, αν το καθεστώς του επωφελούμενου υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος που καθιερώνει η επίμαχη εθνική νομοθεσία εκληφθεί ως περιορισμός της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, ο περιορισμός αυτός δικαιολογείται από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος.

39 Ειδικότερα, το καθεστώς αυτό εντάσσεται στην πολιτική για τον οπτικοακουστικό τομέα με σκοπό την παροχή προσβάσεως των τηλεθεατών στους τοπικούς κρατικούς τηλεοπτικούς σταθμούς ή, κατ' αναλογία, σε σταθμούς που έχουν αναλάβει υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας. Σκοπεί να διασφαλίσει την πολυφωνία και τον πολιτιστικό χαρακτήρα των καλωδιακά μεταδιδόμενων προγραμμάτων και την πρόσβαση όλων των τηλεθεατών στην πολυφωνία αυτή.

40 Εξάλλου, ως προς το συμβατό της υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος κατά το άρθρο 13 του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995 προς την οδηγία για την καθολική υπηρεσία, το Βασίλειο του Βελγίου επισημαίνει ότι η υποχρέωση αυτή αφορά μόνον τους κρατικούς ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς της Γαλλικής και Φλαμανδικής Κοινότητας, καθώς και τις τοπικές τηλεοράσεις. Το εν λόγω κράτος μέλος δεν έκανε χρήση της δυνατότητας να ορίσει άλλους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, οπότε δεν μπορεί να του προσαφθεί καμία παράβαση.

41 Τέλος, το Βασίλειο του Βελγίου υποστηρίζει ότι οι σκοποί γενικού συμφέροντος της νομοθεσίας του είναι σαφώς καθορισμένοι στον ίδιο τον νόμο της 30ής Μαρτίου 1995, δεδομένου ότι δι' αυτού σκοπείται η διασφάλιση της πολυφωνίας και της πολιτιστικής ποικιλομορφίας και ότι η υπαγωγή στο καθεστώς του επωφελούμενου υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος αποτελεί αντικείμενο σαφούς και διαφανούς διαδικασίας, η οποία περιγράφεται στον νόμο αυτό.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

42 Επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι ο ορισμός συγκεκριμένων τηλεοπτικών σταθμών με υποχρέωση μεταφοράς σήματος, δυνάμει του άρθρου 13 του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995, συνιστά, όπως έχει ήδη κρίνει το Δικαστήριο στην απόφασή του United Pan-Europe Communications Belgium κ.λπ. (προπαρατεθείσα, σκέψεις 28 έως 38) περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών κατά την έννοια του άρθρου 56 ΣΛΕΕ, όσον αφορά τον καθορισμό, με υπουργική απόφαση, σταθμών ορισμένων ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών σύμφωνα με την αρχική μορφή της εθνικής διατάξεως.

43 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ένας τέτοιος περιορισμός θεμελιώδους ελευθερίας την οποία εγγυάται η Συνθήκη ΛΕΕ μπορεί να δικαιολογηθεί από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος, εφόσον είναι κατάλληλος για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξη του σκοπού

αυτού όρια (απόφαση United Pan-Europe Communications Belgium κ.λπ., ανωτέρω, σκέψεις 39 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Υπό την ίδια αυτή οπτική το άρθρο 31, παράγραφος 1, της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να επιβάλλουν εύλογες υποχρεώσεις μεταφοράς σήματος όταν οι υποχρεώσεις αυτού του είδους «απαιτούνται για την επίτευξη σαφώς καθορισμένων στόχων δημοσίου συμφέροντος» και απαιτεί να είναι «αναλογικές και διαφανείς».

44 Εν προκειμένω, ο επιδιωκόμενος σκοπός, σύμφωνα με το άρθρο 13 του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995, συνίσταται στη διασφάλιση της πολυφωνίας και της πολιτιστικής ποικιλομορφίας. Κατά πάγια δε νομολογία του Δικαστηρίου, και όπως δέχεται και η Επιτροπή στην υπό κρίση υπόθεση, πολιτική στον τομέα του πολιτισμού μπορεί να αποτελεί επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος που να δικαιολογεί περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση United Pan-Europe Communications Belgium κ.λπ., ανωτέρω, σκέψη 41 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

45 Πάντως, η Επιτροπή διατηρεί αμφιβολίες ως προς τον αναλογικό χαρακτήρα του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995 και συγκεκριμένα, ως προς την επάρκεια της διαδικασίας και των προβλεπόμενων κριτηρίων για τον ορισμό των σταθμών με υποχρέωση μεταφοράς σήματος.

46 Το Βασίλειο του Βελγίου εκθέτει ότι οι αρχές του δεν έχουν κάνει χρήση της δυνατότητας ορισμού άλλων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, πέραν των κρατικών οργανισμών που υπάγονται στη Γαλλική και στη Φλαμανδική Κοινότητα, καθώς και των τοπικών τηλεοπτικών σταθμών, οργανισμών τους οποίους δεν αφορά η υπό κρίση προσφυγή λόγω παραβάσεως.

47 Συναφώς, πρέπει πάντως να επισημανθεί ότι από το δικόγραφο της προσφυγής της Επιτροπής, συνολικώς εξεταζόμενο, και ιδίως από τις πολυάριθμες αναφορές στο άρθρο 13, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995, καθώς και στην προπαρατεθείσα απόφαση United Pan-Europe Communications

Belgium κ.λπ., η οποία αφορά τη συμμόρφωση προς το δίκαιο της Ένωσης μέτρου που θέτει σε εφαρμογή αυτή τη διάταξη, προκύπτει ότι το περιεχόμενο της υπό κρίση προσφυγής περιορίζεται στον καθορισμό, με διάταγμα, των προγραμμάτων τέτοιων ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο 13, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση. Ειδικότερα, το επιχείρημα της Επιτροπής, το οποίο στηρίζεται στο γεγονός ότι το άρθρο 13, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995 ορίζει ότι τα ραδιοτηλεοπτικά προγράμματα τα οποία μεταδίδουν οι υπαγόμενοι στη Γαλλική και Φλαμανδική Κοινότητα ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί δημόσιας ωφέλειας, υπάγονται στο καθεστώς της υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος, στερείται λυσιτέλειας διότι η διάταξη αυτή δεν αποτελεί αντικείμενο συγκεκριμένης επιχειρηματολογίας στο δικόγραφο της προσφυγής και πρέπει, επομένως, να θεωρηθεί ότι [η προσφυγή] δεν την αφορά.

48 Πάντως, επιβάλλεται η επισήμανση ότι το άρθρο 13 του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995 σκοπεί στη διασφάλιση της μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη του άρθρου 31 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία και ότι η δεύτερη περίπτωση του πρώτου εδαφίου του προβλέπει ακριβώς τον ορισμό αυτών των άλλων, ιδιωτικών οργανισμών, ως οργανισμών επωφελούμενων υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος.

49 Έτσι, στο μέτρο που ο τρόπος με τον οποίο η οδηγία για την καθολική υπηρεσία μεταφέρθηκε στην εθνική νομοθεσία αποτελεί το αντικείμενο της προσφυγής λόγω παραβάσεως, επιβάλλεται να εξακριβωθεί αν η ανεπαρκής ή ελαττωματική μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη προκύπτει από το περιεχόμενο της νομοθετικής αυτής ρυθμίσεως (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 21ης Σεπτεμβρίου 1999, C-392/96, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, Συλλογή 1999, σ. I-5901, σκέψεις 59 και 60· της 20ής Νοεμβρίου 2008, C-66/06, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, σκέψη 59, καθώς και της 12ης Φεβρουαρίου 2009, C-475/07, Επιτροπή κατά Πολωνίας, σκέψη 54).

50 Ως προς την πρώτη αιτίαση που αφορά την απουσία σκοπών γενικού συμφέροντος σαφώς προσδιορισμένων στο άρθρο 13 του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, σύμφωνα με το άρθρο 31, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία, οι υποχρεώσεις μεταφοράς σήματος μπορούν

να επιβληθούν μόνον εφόσον είναι αναγκαίες προς τον σκοπό της επιτεύξεως σκοπών γενικού συμφέροντος σαφώς προσδιορισμένων και πρέπει να είναι ανάλογες προς τον επιδιωκόμενο σκοπό και διαφανείς.

51 Συγκεκριμένα, κατά την τεσσαρακοστή τρίτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επιβάλλουν σε επιχειρήσεις υπό τη δικαιοδοσία τους, λαμβάνοντας υπόψη θεμιτούς σκοπούς δημόσιας πολιτικής και μόνον όπου είναι απαραίτητο για την επίτευξη σκοπών γενικού συμφέροντος, σαφώς καθορισμένων από αυτά σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, υποχρεώσεων οι οποίες θα πρέπει να είναι αναλογικές, διαφανείς και υποκείμενες σε περιοδική επανεξέταση.

52 Είναι βεβαίως αληθές ότι το πρώτο εδάφιο του άρθρου 13 του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995 ορίζει ότι ο φορέας εκμεταλλεύσεως οφείλει, προκειμένου να διασφαλισθεί η πολυφωνία και η πολιτιστική ποικιλομορφία, να αναμεταδίδει απευθείας και στο σύνολό τους τα τηλεοπτικά προγράμματα ορισμένων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών υπαγόμενων σε βελγικές κοινότητες. Εξάλλου, όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, ο νόμος της 30ής Μαρτίου 1995 είναι κατάλληλος για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού γενικού συμφέροντος στον τομέα του πολιτισμού (απόφαση United Pan-Europe Communications Belgium κ.λπ., προπαρατεθείσα, σκέψεις 42 και 43).

53 Πάντως, το Δικαστήριο έχει κρίνει, στο πλαίσιο ερμηνείας του άρθρου 56 ΣΛΕΕ, όσον αφορά τον αναγκαίο χαρακτήρα της προηγούμενης μορφής του άρθρου 13, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995, ότι, για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, μολονότι η διασφάλιση της πολυφωνίας, βάσει πολιτικής που ακολουθείται στον τομέα του πολιτισμού, συνδέεται με το θεμελιώδες δικαίωμα της ελευθερίας εκφράσεως και, επομένως, οι εθνικές αρχές διαθέτουν προς τούτο ευρεία εξουσία εκτιμήσεως, οι περιορισμοί τους οποίους συνεπάγονται τα μέτρα εφαρμογής της πολιτικής αυτής δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να είναι δυσανάλογοι προς τον σκοπό αυτό, ο δε τρόπος εφαρμογής τους δεν πρέπει να ενέχει διακρίσεις εις βάρος των υπηκόων άλλων κρατών μελών (προπαρατεθείσα απόφαση United Pan-Europe Communications Belgium κ.λπ., σκέψη 44). Έτσι, το καθεστώς σταθμού επωφελούμενου υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος πρέπει

να περιορίζεται αυστηρώς στους σταθμούς των οποίων το γενικό περιεχόμενο των προγραμμάτων είναι πρόσφορο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού γενικού συμφέροντος (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, προπαρατεθείσα απόφαση United Pan-Europe Communications Belgium κ.λπ., σκέψη 47, όπως και της 22ας Δεκεμβρίου 2008, C-336/07, Kabel Deutschland Vertrieb und Service, Συλλογή 2008, σ. I-10889, σκέψη 42).

54 Διαπιστώνεται ότι απλή διακήρυξη σκοπού γενικής πολιτικής, μη συνοδευόμενη από πρόσθετα στοιχεία ικανά ώστε οι φορείς εκμεταλλεύσεως να γνωρίζουν εκ των προτέρων τη φύση και το περιεχόμενο των προϋποθέσεων και των συγκεκριμένων υποχρεώσεων που πρέπει να πληρούν για να υπαχθούν στο καθεστώς του επωφελούμενου υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος, δεν καθιστά δυνατή την τήρηση των απαιτήσεων αυτών.

55 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το άρθρο 13, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995 δεν ορίζει σαφώς τα συγκεκριμένα κριτήρια τα οποία χρησιμοποιούν οι εθνικές αρχές για την επιλογή των τηλεοπτικών σταθμών των επωφελούμενων υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος και ότι η διάταξη αυτή δεν είναι, επομένως, αρκούντως ακριβής ώστε να διασφαλίσει ότι οι επιλεγέντες κατά τον τρόπο αυτό σταθμοί έχουν γενικό περιεχόμενο προγραμμάτων το οποίο είναι πρόσφορο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού γενικού συμφέροντος στον τομέα του πολιτισμού.

56 Βάσει των ανωτέρω σκέψεων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η πρώτη αιτίαση που προβάλλει η Επιτροπή προς στήριξη της προσφυγής της είναι βάσιμη.

57 Με τη δεύτερη αιτίαση, η Επιτροπή προσάπτει στο Βασίλειο του Βελγίου ότι η διαδικασία υπαγωγής στο καθεστώς του επωφελούμενου υποχρεώσεως μεταφοράς

σήματος, κατά το άρθρο 13, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995, δεν τηρεί την αρχή της διαφάνειας ως απορρέει από το άρθρο 31, παράγραφος 1, της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία, λαμβανομένων υπόψη της απουσίας κριτηρίων για την υπαγωγή στο καθεστώς αυτό, του μη καθορισμού των υπαγόμενων στο καθεστώς αυτό τηλεοπτικών σταθμών και της αοριστίας ως προς την προϋπόθεση της εγκαταστάσεως εντός του βελγικού εδάφους.

58 Κατ' αρχάς, επισημαίνεται ότι το άρθρο 13 του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995 καθορίζει τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς τα προγράμματα των οποίων δύνανται να επωφεληθούν της υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος. Το πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του άρθρου αυτού αφορά κάθε μη κρατικό ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό υπαγόμενο στη Γαλλική και στη Φλαμανδική Κοινότητα και οριζόμενο με βασιλικό διάταγμα κατόπιν προτάσεως του Υπουργικού Συμβουλίου.

59 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η εν λόγω διάταξη δεν προβλέπει εκ των προτέρων γνωστά αντικειμενικά κριτήρια, χρησιμοποιούμενα από τις βελγικές αρχές για τον ορισμό των προγραμμάτων των εν λόγω οργανισμών ως επωφελούμενων της υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος. Συγκεκριμένα, η ίδια αυτή διάταξη προβλέπει αποκλειστικώς ότι με βασιλικό διάταγμα κατόπιν προτάσεως του Υπουργικού Συμβουλίου ορίζονται τα προγράμματα τα οποία δύνανται να επωφεληθούν της υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος.

60 Υπό αυτές τις περιστάσεις, τα προς πλήρωση κριτήρια για την υπαγωγή στο καθεστώς του επωφελούμενου υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος δεν είναι γνωστά στους μη κρατικούς ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς οι οποίοι δύνανται να υπαχθούν στο εν λόγω καθεστώς. Κατά συνέπεια, μία τέτοια διαδικασία δεν τηρεί την αρχή της διαφάνειας, κατά την έννοια του άρθρου 31, παράγραφος 1, της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία.

61 Περαιτέρω, από το άρθρο 31, παράγραφος 1, πρώτη φράση, της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία προκύπτει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν υποχρεώσεις μεταδόσεως σε φορείς εκμεταλλεύσεως δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τη μετάδοση συγκεκριμένων ραδιοτηλεοπτικών σταθμών και υπηρεσιών.

62 Όσον αφορά το αν είναι συγκεκριμένοι οι ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί οι οποίοι μπορούν να υπαχθούν στο καθεστώτος του επωφελούμενου υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι από το γράμμα της διατάξεως αυτής προκύπτει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να αναφέρουν με συγκεκριμένο τρόπο τους σταθμούς που θα υπαχθούν στο καθεστώς της υποχρεώσεως αυτής (απόφαση Kabel Deutschland Vertrieb und Service, προπαρατεθείσα, σκέψη 24).

63 Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η υπαγωγή στο καθεστώς αυτό δεν μπορεί να γίνει αυτομάτως όσον αφορά όλους τους τηλεοπτικούς σταθμούς που μεταδίδονται από τον ίδιο ιδιωτικό ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό, αλλά ότι πρέπει να περιορίζεται αυστηρώς σε εκείνους των οποίων το γενικό περιεχόμενο των προγραμμάτων είναι πρόσφορο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού γενικού συμφέροντος (βλ. προπαρατεθείσες αποφάσεις United Pan-Europe Communications Belgium κ.λπ., σκέψη 47, καθώς και Kabel Deutschland Vertrieb und Service, σκέψη 42).

64 Σύμφωνα, όμως, με το γράμμα του άρθρου 13, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995, δεν αποκλείεται να υπαχθούν με βασιλικό διάταγμα στο καθεστώς του επωφελούμενου υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος μη κρατικοί ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί υπαγόμενοι στη Γαλλική και στη Φλαμανδική Κοινότητα, με αποτέλεσμα όλα τα μεταδιδόμενα προγράμματα από αυτούς τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς να υπάγονται αυτομάτως στο καθεστώς της υποχρεώσεως αυτής ανεξαρτήτως του γενικού περιεχομένου των προγραμμάτων αυτών και της ικανότητάς τους να επιτυγχάνουν τους επιδιωκόμενους από την επίμαχη εθνική ρύθμιση θεμιτούς σκοπούς γενικού συμφέροντος.

65 Από το άρθρο 13, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995 προκύπτει ότι δεν ορίζεται με επαρκή σαφήνεια ότι η υπαγωγή στο καθεστώς του επωφελούμενου υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος γίνεται μόνον όσον αφορά συγκεκριμένους τηλεοπτικούς σταθμούς, όπως απαιτεί το άρθρο 31, παράγραφος 1, της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία.

66 Τέλος, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι τα κριτήρια βάσει των οποίων γίνεται η υπαγωγή στο καθεστώς του επωφελούμενου υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος δεν πρέπει να ενέχουν διακρίσεις. Ειδικότερα, η υπαγωγή στο καθεστώς αυτό δεν μπορεί να εξαρτάται, ούτε από νομικής ούτε από πραγματικής απόψεως, από την εγκατάσταση στην ημεδαπή (απόφαση United Pan-Europe Communications Belgium κ.λπ., προπαρατεθείσα, σκέψη 48).

67 Συναφώς, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, χωρίς να αντικρουσθεί επί του σημείου αυτού από το Βασίλειο του Βελγίου, η απορρέουσα από το άρθρο 13, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995 υποχρέωση υπαγωγής των μη κρατικών ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών σε βελγικές κοινότητες δεν αρκεί για να αποκλειστεί ότι η υπαγωγή στο καθεστώς του επωφελούμενου υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος απαιτεί, από νομικής και πραγματικής απόψεως, αυτοί οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί να είναι εγκατεστημένοι στο Βέλγιο.

68 Σε κάθε περίπτωση, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η εν λόγω απαίτηση δεν αρκεί για την πλήρωση της κατά το άρθρο 31, παράγραφος 1, της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία προϋποθέσεως διαφάνειας. Συγκεκριμένα, δεν προκύπτει σαφώς από το άρθρο 13, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995 το περιεχόμενο της απαιτήσεως περί υπαγωγής των μη κρατικών ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών σε βελγικές κοινότητες ώστε να μπορούν να τύχουν του καθεστώτος του επωφελούμενου υποχρεώσεως μεταφοράς σήματος.

69 Συναφώς, το Βασίλειο του Βελγίου δεν παρέχει καμία διευκρίνιση ως προς την έννοια των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών που υπάγονται σε αυτές τις κοινότητες.

70 Κατά συνέπεια, και η δεύτερη αιτίαση που προβάλλει η Επιτροπή προς στήριξη της προσφυγής της είναι βάσιμη.

71 Η τρίτη αιτίαση της Επιτροπής αφορά υπέρβαση των ορίων του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 31 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία διότι το άρθρο 13 του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995 δεν περιορίζει την υποχρέωση μεταφοράς σήματος στους φορείς εκμεταλλεύσεως των δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών στα οποία είναι συνδρομητής μεγάλος αριθμός τελικών χρηστών.

72 Το άρθρο 13, τέταρτο εδάφιο, στοιχείο β΄, του νόμου αυτού προβλέπει δυνατότητα του υπουργού, κατόπιν γνώμης του Ινστιτούτου, να απαλλάξει φορέα εκμεταλλεύσεως από την υποχρέωση μεταφοράς σήματος εφόσον δεν υπάρχει επαρκής αριθμός τελικών χρηστών του χρησιμοποιούμενου ως κύριου μέσου για τη λήψη τηλεοπτικών προγραμμάτων δικτύου, με αποτέλεσμα οι αναγκαίες επενδύσεις προκειμένου να εξαλειφθεί η τεχνική αδυναμία να είναι δυσανάλογες.

73 Οι υποχρεώσεις όμως μεταφοράς σήματος, απορρέουσες από το άρθρο 31, παράγραφος 1, της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία, μπορούν να επιβληθούν σε φορείς εκμεταλλεύσεως δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών μόνον όταν σημαντικός αριθμός τελικών χρηστών των δικτύων αυτών τα χρησιμοποιούν ως κύριο μέσο λήψεως ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών.

74 Υπό τις περιστάσεις αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το άρθρο 13, τέταρτο εδάφιο, στοιχείο β΄, του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995 δεν μεταφέρει ορθώς στην εσωτερική έννομη τάξη την απαίτηση του άρθρου 31, παράγραφος 1, της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία. Συγκεκριμένα, η δυνατότητα των βελγικών αρχών να απαλλάσσουν από την υποχρέωση μεταφοράς σήματος φορείς εκμεταλλεύσεως δικτύων με ανεπαρκή αριθμό τελικών χρηστών που τα χρησιμοποιεί ως κύριο μέσο λήψεως ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών, τους παρέχει τη δυνατότητα, σε περίπτωση αρνήσεως χορηγήσεως της απαλλαγής, να επιβάλλουν αυτές τις υποχρεώσεις στους εν λόγω φορείς. Επιπλέον, ο οικείος φορέας εκμεταλλεύσεως οφείλει να αποδεικνύει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την απαλλαγή.

75 Επομένως, δεδομένου ότι οι υποχρεώσεις μεταφοράς σήματος κατά το άρθρο 31 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία δύναται να αφορούν μόνον τους φορείς εκμεταλλεύσεως δικτύων με σημαντικό αριθμό τελικών χρηστών που τα χρησιμοποιεί ως κύριο μέσο λήψεως, συνεπάγεται ότι το άρθρο 13, τέταρτο εδάφιο, στοιχείο β΄, του νόμου της 30ής Μαρτίου 1995 δεν μεταφέρει ορθώς στην εσωτερική έννομη τάξη το άρθρο 31, παράγραφος 1, της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία.

76 Επομένως, βάσει των ανωτέρω σκέψεων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η τρίτη αιτίαση που προβάλλει η Επιτροπή προς στήριξη της προσφυγής της είναι βάσιμη.

77 Κατά συνέπεια, εξ όλων των ανωτέρω προκύπτει ότι, παραλείποντας να μεταφέρει ορθώς στην εσωτερική έννομη τάξη το άρθρο 31 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία, το Βασίλειο του Βελγίου παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας και το άρθρο 56 ΣΛΕΕ.

Επί των δικαστικών εξόδων

78 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη του Βασιλείου του Βελγίου και αυτό ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφασίζει:

1) Παραλείποντας να μεταφέρει ορθώς στην εσωτερική έννομη τάξη το άρθρο 31 της οδηγίας 2002/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την καθολική υπηρεσία), το Βασίλειο του Βελγίου παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας και το άρθρο 56 ΣΛΕΕ.

2) Καταδικάζει το Βασίλειο του Βελγίου στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)